

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRUSTNING
NR 10
1974

värld i bild
NY

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavägen 34 6 tr
111 34 Stockholm
Tel 08/ 10 34 56

Nr 10 – 1974

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Riise Hanssen Norge
Keld Jørgensen, Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 30 -
Postgiro 70 61 90 - 6

Finland mk 25 -
Postgiro 11 20 95 Helsingfors

Losnummerpris kr 2 50 mk 2 -

© NY VARLD I BILD

Tryck Br Tengs Oslo

Nord och syd

Två samiska och två afrikanska ledare finns på omslaget till Ny Varld i Bild den har gången

Sammanställningen är inte konstruerad, inte tagen ur luften. De fyra männen har faktiskt lärt känna varandra och har kunnat utbyta erfarenheter. Sameledarna har visserligen inte varit i Sydafrika och inte heller har sydafrikanerna besökt Nordkalotten. Schweiz har varit vardlandet, och den gemensamma plattformen Moralisk upprustningskonferens i Caux.

Afrikanerna medförde ett förnämligt visuellt hjälpmedel i filmen om en av Sydafrikas stora söner, dr William Nkomo – «En man utan fruktan och partiskhet»

Samerna Per Bertil och Paul Anders Simma från Kareuando samt Jovva Spik och Lars Pirak från Jokkmokk gav en bild av samernas liv, yrkesutövning och konstnärverk. De hade med sig två filmer av Rickard Tegstrom, «Rajd» och «Konstens händer». Både filmerna och de aktsamiska jorjkar som hordes från podiet i Caux vann mycket stort bifall från den internationella publiken.

Minoriteter från andra världsdelar var också representerade. Kampen för minoriteternas identitet och kultur, ja för elementära mänskliga rättigheter dryftades. Samtidigt sökte man efter vad varje folkslag hade att ge på sitt speciella sätt och hur deras kultur kunde berika världen.

Nord och syd möts i Caux. Men just i det har numret har vi också en skildring av hur nord möter syd i Afrika. Eva Westling från Göteborg har varit med om en dag i en kvinnlig afrikansk socialarbetares tillvaro. Hennes rapport kommer från den svarta stadsdelen av Queenstown, inte långt från Kapstaden.

Samer talar rakt på sak

Referat från en eftermiddag i Caux

Jovva Spik, renagare, Jokkmokk

Nar jag for hit var det en undrets resa Den ena foten sade ja och den andra nej Det var många som ville ha mig hemma, for just nu hander det saker och ting i hoga Nord Men mitt inre ledde vagen hit

Jag har funnit Caux som ett nådens altare i vår tid dar alla nationer i varlden kan samlas, dar inte titlar talar utan vi får tala fritt ur hjartat Jag har fått kontakt med folk från Asien, Afrika, Australien och Amerika Nar jag kommer hem så ar frågan hur skall jag berätta om vad jag hort och sett? For att inte tala om allt jag fått att tanka over

Att komma från en kåta till dessa stora byggnader, det ar som en saga från Tusen och en natt Det var vilt frammande for mig Och jag hade en tung lott på mig att tala infor varlden om vår situation

«For Sverige i tiden»

Sverige ar ett fritt land Vi har ett av Europas aldsta kungadomen Vår gamle monark var kand over hela varlden Nu har han eftertratts av sin unge son-

son Hans motto ar «For Sverige i tiden» Ibland kommer han upp till oss i byarna och halsar på Han ar så enkel att vi nas-tan blir nervosa ibland Man ar van att nar kungen kommer, skall det vara med pukor och trumpeter

Sverige ar kant som ett ratts-samhalle Jag ar fodd i en demokrati, och vi har frihet, en levnadsform som ar bra Men det finns alltid en grans Da-

gens situation i vart land ar att brottsligheten okar, den raa omoralen och osedligheten okar Skuggan bakom den gyllene fadsaden ar mycket djup

Vi ar en minoritet av samer i landet som under arhundradena blivit hårt atsatta Under 1700-talet betalade vi skatt till tre lander Ryssland, Danmark-Norge och Sverige Vi ar ett swardslost folk Vi har aldrig rest svard mot var broder Vi

Jovva Spik

har en avtalsenlig rätt att korsa granserna även under krig Under sista världskriget ockuperades Norge av tyskarna, men vi tilläts ändå att gå över gransen Forskarna vet egentligen inte varifrån vi kommer Några säger att vi överlevde istiden däruppe

Lappland och Afrika

Har i Caux såg vi filmen från Sydafrika om dr William Nkomo Det är märkligt att på sätt och vis står vi samer så nära sydafrikanerna Vi har social valfard, sjukvård, vårt svenska stal, världens mest utvecklade tekniska resurser Men samtidigt exploateras renarnas betesmarker i statens intresse Våra fiskevatten skadas Vår lag är skriven så att ersättning för förloade betesmarker och fiskevatten betalas till fonder som staten skoter Vi har drabbats av naturkatastrofer så att våra djur svultit ihjäl i motsvarande dimension som under torkan i Afrika under de senaste åren Renstammen har sjunkit från 270 000 till 180 000 Vi har en svår ekonomisk situation Det verkliga behovet är att få fortsätta med vår näring Myndigheternas ide är att vi skall minska från 3 000 till 1 000 renskotande samer, så att man i alla fall skall kunna säga 'vi har ju våra samer'

Vi protesterar

Men vi protesterar Tillsammans är vi omkring 50 000 samer i Finland, Norge, Sovjet och Sverige Den nya studentandans spirar på samma sätt som ungdomen ute i världen, så vill de samiska studenterna och ungdomen ibland bruka våld,

men vi aldrig vill varna Det finns en annan möjlighet än våld, och det är att vända oss till våra vänner ute i världen

Det tjanar ingenting till att våra politiker står i vit skjorta i svarta Afrika och talar mot apartheid om de misskoter en minoritet inom våra egna gränser Vi söker stöd från de olika folken, från en världsupinion, vi söker inte bara stöd för de fattigaste samerna Det finns socialhjälp i vårt samhälle, men samerna är ett stolt folk De har arbetat och kampat med sina valkiga händer och vill leva utan socialhjälp Vi kräver vårt människovärde, att vi skall ha samma rätt som andra svenska medborgare som kommer upp till Lappland och hävar in miljoner

Min svarfar hade en gång sina renar där Kiruna stad nu ligger Min svarmor ledde rajden genom centrala Kiruna Det fanns inte ett hus och inga sprangskott hordes För några år sedan ville samerna ha ett harbarg i Kiruna Men samerna fick betala dyrt för att köpa mark Vi blir utsugna ekonomiskt och kallar det för ekonomisk diskriminering Det finns inget rashed i vårt samhälle, men vårt människovärde måste beaktas Vi vill skaka av oss förmyndarskapet

När den nya renbeteslagen tillkom, skulle 48 nya poster i sameadministrationen tillsättas Ingen same fick någon av dessa Vi samlades i Samernas folkhögskola och kontaktade statsministern om inte omedel-

Lars Pirak

Några fakta om samerna

1950 bildades Svenska Samernas Riksförbund SSR Medlemmar är samebyar och sameföreningar som utser valda ombud F n är de 52 stycken

Förbundets betydelse ligger på det opinionsbildande planet rättskampen och havdandet av samernas intressen utåt

Sedan 1962 är en jurist anställd Thomas Cramer med eget kansli i Stockholm Medel till förbundet kommer från samebyarna medel för ombudsmannen utgår från Statens lappfond

En förening med kulturella uppgifter är sällskapet Same Atnam bildat 1944 Initiativtagare var bland andra dåvarande biskopen i Luleå stift Bengt Jonzon

I Same Atnam finns bildnings- språk- slöjd och PR-utskott F n finns två heltidsanställda slöjdonselever På initiativ av Same Atnam har mycket gjorts för samekulturen bl a har medel skaffats för inspelning av flera filmer om slöjd och om samernas liv

Medel för utskottens verksamhet kommer från Statens lappfond bildningsförbunden i samelänet och kommerskollegium genom Svenska hemslojdsföreningarnas riksförbund

Renmjölk innehåller 10,9% äggvita 17,1% fett och 3,8% mjölksocker Motsvarande siffror för kommjölk är 3,6% 3,7% och 4,7%

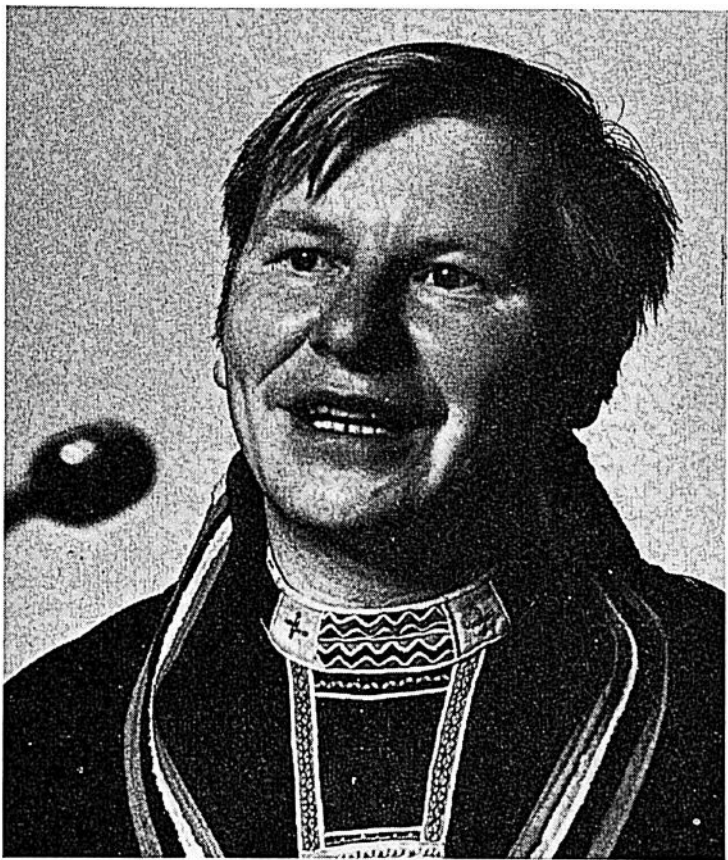
Den första större källskriften om samerna är skriven av den tysk-födde professorn vid Uppsala universitet Johannes Schefferus Boken kom ut 1673 och fick spridning över hela Europa En lapsk student Olof Sirma medverkar med en dikt

Kulnasatj min lilla vaja
det är tid för oss att fara
ge oss av åt nordanskogen
skynda över stora myrar
färdas till de fagras hem
(Ytterligare tre verser)

bar andring sker så vander vi oss till FN Det hjälpte en smula fyra samer kom in Men sedan dess har tjänstemannakåren vuxit så att snart har vi en tjänsteman för varje renskotare

Jag har personlig kontakt med Rickard Tegstrom Jag skall träffa honom när jag kommer hem, då kommer han på besök Jag är glad att hans filmer visas här och att hans namn är valkant här

Jag har funnit Caux som en nådens port i vår tid Darför vill jag säga att det hör till vår kristna plikt att upphäva förtrycket mot de svarta i Sydafrika Det är inte Guds mening utan människors verk Det budskapet vill jag ha med från Caux Vi som har korsets väg att gå måste boja oss under vår skuld Vi såg våra broder svalta och såras, men vi ville inte se dem Det är en skam Vi måste ha mod att gå till världen och säga vår mening

Lars Pirak

Lars Pirak, konstnär och slöjdlarare, Jokkmokk

Jag skulle vilja veta vad ni tänker att vi kan göra när vi kommer hem Jag har liten erfarenhet av att arbeta med människor och jag har inte så ofta haft stilla stund, och jag ber sällan Men jag är tacksam mot kolleger här som talar det språk jag förstår En av dem har lärt mig att hålla stilla stund regelbundet, och det är värdefullt

Det finns 10 000 samer i Sverige 3 000 arbetar med renskotsel, resten i andra yrken Vi kommer från Jokkmokks kommun som är lika stor som Varmland Det finns 49 lappbyar i Sverige och ett antal skogslappbyar Lappbyarna är

med i Svenska Samernas Riksförbund (SSR) Dessutom finns det 20 andra sameorganisationer SSR arbetar tvärpolitiskt Om än alla samer rostade på en samisk riksdagsmannakandidat, är vår minoritetssituation sådan att vi inte skulle få en enda samisk riksdagsman I min kommun har vi 36 medlemmar i kommunfullmäktige 18 socialdemokrater, 13 kommunister, resten borgerliga och en som representerar samernas intressen, det är Jovvas bror Så när en samefråga kommer upp, rostas den ofta ner

Det finns ett nordiskt sameinstitut i Kautokeino

Lis Dupuis, Quebec, Kanada

Vi fransktalande kanadensare har ofta känt oss exploaterade av den engelskspråkiga majoriteten Men i delstaten Quebec, där vi har majoritet, känner sig indianerna exploaterade och förtryckta av oss

Tom Ormond från maorifolket, Nya Zeeland

Tänk hur lika vår situation är Sverige och Nya Zeeland är båda monsterstater, men allt är inte bra Hos oss sammankallades ett möte för att tala om

Forts s 6

Tom Ormond, jordbrukare från Nya Zeeland, är en av den maoriska minorite ens talesman

maoriernas problem, men bara en enda maorier var närvarande. Vi blir en politisk fotboll. Vi har fyra maorier i parlamentet, men det skulle vara tio om vi vore representerade i förhållande till vårt antal. Vi behöver halla kontakt med er och andra minoriteter.

Jayashree Sonalkar, Indien

Vad skulle kunna vara utgångspunkten för enighet?

Lars Pirak

Som svar på den frågan skulle jag vilja säga den mänskliga naturen hos mig själv skulle förändras så att man lyssnade till Gud och att man på det sättet kunde nå fram till försoning, så att Gud talade genom samerna och att man får bort hatet och bitterheten. På så sätt skulle det i ens liv blomma upp ett nytt liv där de olika människorna och kärleken mellan människorna har plats, som trädgårdarna i detta underbara land där vinrankorna klättrar upp för sluttningarna, där åskan lyser i den mörka natten, där Lennart Segerstråles fresk talar om försoning på jorden, där människor och raser från alla nationer finner varandra för att arbeta för försoning i världen.

T v Jayashree Sonalkar är dotter till en indisk industriman. Hon har blivit arbetare som lärare bland kastlösa barn.

Fråga Vad kan vi göra för att förbättra förhållandet mellan svenskar och samer?

Lars Pirak

Jag har en gång varit med om en fantastisk upplevelse. Ett möte hade kallats samman mellan samer och svenskar. Man kunde den hotfulla andan i luften. Då steg en gruvarbetare från Kiruna upp och bad Sveriges samer om förlåtelse. Den kvällen kom vi fram till många fina lösningar.

Samerna är egentligen ett Guds folk, från historiens begynnelse. Många samiska ledare har varit gudsledda. Man Olof Sirma på 1600-talet var en sådan man.

Samenationalism

Samenationalismen är på frammarsch. Den ges uttryck i att man klarar sig i sina drakter igen. Man är mycket aktiv i föreningar, man ordnar program, aftnar där samerna talar sitt eget språk utan översättning, så att andra måste lära sig samiska. Det finns många som gjort en stor insats, också svenskar som biskop Bengt Jonzon.

Forändring

För egen del frågar jag mig idag: Vart för den samiska nationalismen? Vart för överhuvudtaget nationalistiska rörelser om de blir för starka? Som samma tankar jag själv på en förändring som medför att vi kan nå ut över nationella gränser samtidigt som vi kan behålla och utveckla vår samiska kultur. ■

Politiker från Asien, Afrika och Europa mottes till en informell parlamentarikervecka inom ramen för Moralisk upp-
rustnings världskonferens i Caux den gångna sommaren «Har ar en modell for demokrati en, ett slags mikrokosmos Varje människa får har sitt fulla värde», sade den franske riksdagsmannen George Mesmin

De afrikanska politikernas narvaro fick europeerna att tanka om beträffande Europas förhållande till den tredje världen

Ett praktiskt resultat var ett beslut att skapa en europeisk aktionsgrupp av människor från olika åldrar och yrken som skulle stå till politikernas och industrifolkets förfogande för att skapa en vilja till ett gemensamt europeiskt ansvar

Politiker från tre kontinenter

EUROPA, ÖST OCH VÄST

Den europeiska aktionsgruppen fick i Caux ett helhjärtat stöd av Jean Rey, ordförande för Europarådet. Han är österrikisk med stud som beslutat göra gemensam sak med aktionsgruppen med sin tid och sin bil som insats. Starten sker i Berlin

Den ryske skalden Alexander Galitsch talade vid industrikonferensen i Caux och sjöng sina i Ryssland så populära protestsånger. Se följande nedan KORT NYTT

I London holls en presskonferens med två av ledarna for Sydafrikas «homelands» Representer for brittisk, skandinavisk och amerikansk press var närvarande, liksom reportrar for BBC s TV-nyheter

London Times' reporter summerade sina intryck i en tre-spaltig artikel på prominent plats

«Det fanns en tid då gårdagens talare inte skulle ha kunnat tala som de nu gjorde i London», konstaterade tidningen

«Homelands» ar beteckningen for de områden i Sydafrika där de svarta vunnit ett visst matt av sjalvstyre Det finns åtta homelands och uppdelningen har skett enligt etniska grupper zulu-folket, xhosa, shangan etc (Se också NVIB nr 5)

De afrikanska ledarna, dr Cedric Phatudi, chefsminister i Lebowa och professor Hudson Ntsanwisi, chefsminister i Gazankulu menade att «homelands» kunde vara grogrunden for en ny utveckling Av somliga vita anses vi alltför radikala, av somliga svarta anses vi

alltför långsamma Men vi vill foretrada en balanserad uppfattning Varken vita eller svarta vill egentligen ha blodsutgjutelse Andra kanske vill spilla vårt blod, sade Ntsanwisi, men vi vill det inte

— Våld ar kortsiktigt och loser ingenting, fotsatte han Ni i Europa borde veta det bast, ni som haft två världskrig Vad har de egentligen lost?

Men ar då homeland-ledarna helt i den vita administrationens ledband? Ett antal frågor vid presskonferensen kretsade kring detta amne Hur kan de svarta ledarna rakna med en oberoende utveckling om de inte ar beredda att vagra samarbete med den sydafrikanska regeringen?

Ministrarnas svar var, att en viss forändring borjat ske i Sydafrika Den behovde gå snabbare Sjalva ville de ananda alla de vagar som stod dem till buds genom ledarskapet for homelands

— Vi ar inte apostlar for aparthoid men forkampar for forändring, sade Ntsanwisi

Svarta homelands till pressen och till par

En svensk journalist frågade hur Sverige skulle kunna hjalpa till Svaret kom snabbt genom att bygga tekniska skolor, handelshogskolor, sanda larare och utvecklingshjälp, bygga dammar och sjukhus och hjalpa till med industrins utveckling, skaffa arbetsmojligheter I Sydafrikas parlament har ett lagforslag framlagts att homelands skall få ratt att forhandla om utvecklingshjälp direkt med andra lander Sydafrikanska regeringen har också ställt vissa garantier i utsikt for återbetalningen av utvecklingslån Om vissa lander skulle erbjuda utvecklingshjälp, skulle homelands-ledarna kampa till det yttersta for sin ratt att ta emot hjalpen på sina egna villkor och for sina vasentligaste planer

Forts s 14

Presskonferensen i London holls i Westminster Arts Centre Tv syns den finska konstnaren Lennart Segerstråles målning «Taggråd eller forsoning» Nyheter från presskonferensen gick ut till 87 TV stationer

Homelandsledare talar i parlamentet i Caux

Fyra chefsministrar från Sydafrikas åtta homelands deltog i parlamentarikerdagarna i Caux. Med andra sydafrikaner av alla raser utgjorde de en del av den manstarka afrikanska kontingenten som också kom från Nigeria, Kenya, Kamerun, Rhodesia, Lesotho, Tanzania och Etiopien.

Vi återger några av chefsministrarnas uttalanden i Caux.

Chefsminister Sebe, Ciskei

— Mycket som är negativt blir sagt om Sydafrika, framhåll Ciskeis chefsminister Sebe. Ofta måste man kampa mot en flodvåg av missuppfattningar. En del människor säger att om de ger stöd åt homelands, så stöder de segregationen. Är det riktigt att mitt folk skall lida för det resonemanget? Det är inte alla som grundar sitt resonemang på principer utan på fruktan för att bli impopulära i andra länder och sätta ekonomiska förbindelser på spel. Det kan finnas själviska ekonomiska intressen som gör att man blir likgiltig för mänskligt lidande.

Vi har alltför få människor med integritet, redo att tjana sitt folk och vara till för att hjälpa vanliga enkla människor. I många av de sk utvecklade länderna är det en epidemisk

rusning efter makt och rikedom.

Sebe gick själv in för en minskning av sin lön med 300 pund när han blev chefsminister. De andra homelandsledarna har gjort liknande frivilliga standardsänkningar, lämnat sina akademiska banor etc.

Om ditt folk kallar dig att leda dem och du inte tar emot kallelsen kommer historien att döma dig, understök Sebe. När nu en del länder som vet vad frihet och jämlikhet innebar sviker, kanske ett nytt hopp skall komma från utvecklingsländer.

Chefsminister Mangope, Bophuthatswana

— Vi är ett enkelt och fattigt folk. Många kan varken läsa eller skriva. Jag kommer själv från en fattig liten by. Någon brandkår har vi inte, men det är en oskriven lag hos oss, att vi alla hjälper till att släcka när eld bryter ut. En kvall traffades en liten hydda av blixten. En familj hade bott där med allt vad de ägde och hade. Nu satt en liten flicka och grat mitt på bygatan medan alla vuxna hjälptes åt att släcka. «Vårt enda hus brinner opp», grat hon. «Var ska vi nu bo?»

Det där har jag aldrig kunnat glomma. Materialismen kan vara den blixten som slår ner i den enda värld vi har, och sätter eld på den. Ha-begaret hos en så stor del av mina landsmän som inte vill dela med sig kan utlösa våldet i det enda land vi har.

Men trots alla umbaranden, all orättfärdighet och all omänsklig behandling som jag och mitt folk utsatts för, älskar jag mitt land och är stolt över att vara engagerad i kampen för Sydafrika. I Caux har vi fått med oss «matsäck» för vägen som ligger framför oss.

Chefsminister Phatudi, Lebowa

— De inre konflikterna i ett land kan föra hela mänskligheten in i ett krig, om man bemöter konfliktsituationen med felaktiga åtgärder. En politiker är utsatt för faran att bara tänka på sin stad eller sitt land. Men en statsman måste hela tiden hålla blicken på hela den internationella gemenskapen.

Vi i homelands vill inte ta hämnd. Vi vill bygga upp vår politiska struktur på nya fundament. Det ger oss stora möjligheter. Därför tycker vi att absoluta normer är en verklig inspiration för oss. Moralisk upprustning tar med alla sidor av livet, allt som existerar mellan människan och Gud.

Chefsminister Ntsanwisi, Gazankulu

— Vi ledare för homelands är en
Forts s 14

Vi måste stå på egna ben

En dag med en afrikansk socialarbetare

Eginah Mzazi är socialarbetare och en av ledarna inom Afrikanska Kvinnorådet. Hennes hemland är Ciskei i Sydafrika, och hon är kusin till chefsministern Lennox Sebe.

Eva Westling från Göteborg och en ung schweiziska fick vara med om en spännande och mycket tankeväckande dag hos Miss Mzazi i hennes socialarbete i Queenstown. Så har berättar Eva Westling.

Tidigt på morgonen hade ett 'pass' ordnats för oss, så att vi

fick komma in i den svarta delen av Queenstown. Miss Mzazi tog oss med till ett daghem, ett enkelt hus där småbarn får vara medan deras mammor arbetar. De yngsta var ett svart litet tvillingpar på en månad. De äldre på 2 till 4 år hade ovanligt sarskilt för var ankomst. Med ivriga klara roster sjöng de två sanger för oss.

Darifrån begav vi oss till en forskola, vars klassrum bestod av en stor sal med tre långa bankar. Barnen hade lart ram-

sor utantill och laste stolt upp dem för oss på sitt eget språk, xhosa.

I skolan fick barnen ett mål mat om dagen — för många det enda riktiga målet. Innanför skolsalen fanns Eginah Mzazis kontor, fullt med filtar, skolböcker och kuponger för olika andamål. Medan vi var där, kom en gammal kvinna hoppande på kryckor och bad om en filt. Den bands om hennes rygg på xhosafolkets vis. Många kvinnor bar ett litet barn på ryggen, knutet med en filt. Vi såg hur Miss Mzazi behandlade de sina med stor varme och karlek, men fri från sentimentalitet. Vore hon sentimental, skulle hon aldrig klara av att arbeta under de förhållanden hon gör.

Kvinnor vid brunnen

Så gick vi vidare till ålderdomshemmet, där 18 gamla bor som inte har några anhöriga. Pensionen är 18 rand i månaden, ungefär 115 kr. Samma summa får blinda, tbc-sjuka och sjukpensionerade. Varje pensionär på hemmet hade ett litet rum och ett relativt sotigt kök. Utanför växte grönsaker som de själva skötte om.

Vid ålderdomshemmet fanns en vattenkran och en lång byk-ranna där områdets kvinnor tvättade. De gick fram och tillbaka med baljor fulla av brokiga kläder på huvudet. Jag kom att tanka på brunnens funktion som motesplats i många berättelser från Jesu tid.

Forts s 12

65 år Full av energi och fram-
åtanda Fysiskt stark och vital
Han blir som en 16-åring på ny-
forvarvad motorcykel, när man
for motorer och maskiner på
tal Mer än någonsin eggas han
av vad livet har att erbjuda
Men Det finns bara ett men
och det är, han är 65 år och
maste sluta arbeta Så har man
bestämt for att de yngre skall
komma fram och inte stoppas
av de äldre

Jag älskar flygplan

George Freeman Nu har han
varit pensionerad i ett år 34
år tillbringade han som tekniker
i flygplansindustrin

Efter skolan började han re-
parera radiomottagare och ett
år senare öppnade han sin egen
affär Den gick bra trots att
han inte var någon affärsman
Men så kom depressionen 1929
och han blev tvungen att slå
igen affären Sedan följde en
period då George reste omkring
och tog allehanda arbete for att
klara sig

1939 fick han en fix ide Han
ville komma in vid flygplans-
industrin Han älskade flygplan
och kunde gora vad som helst
for att få ett jobb där I Miami,
dit George då kommit, gick 1800
arbetslösa och när han sökte ar-
bete på arbetsförmedlingen råd-
de tjänstemannen honom att ge-
nast återvända till norr varifrån
han kommit Men ingenting

kunde stoppa honom Med ut-
hållighet och standigt sökande
efter nya vagar lyckades han
få ett arbete på Eastern Air-
lines Där stannade han i 23 år
Under den tiden horde han ta-
las om Moralisk upprustning,
som gav hans liv en ny profil
och ett djupare och genuinare
intresse for arbete och arbets-
kamrater Så markanta föränd-
ringar inträffade inom hans in-
dustri, att företaget vid flera
tillfällen gav honom ledigt for
att åka runt i Amerika och be-
rätta vad som hant och visa
filmen «An idea takes wings»
som illustrerade förändringen
och det nya samarbetet mellan
olika grupper — 1962 började
han på Pan American Airways
i New York Där var han 11 år
tills han pensionerades forra
året

— *George, uppriktigt talat,
hur är det att vara pensionär?*

— Jag längtade efter pensio-
nen när jag hade tre år kvar,
men inte när det var sex måna-
der kvar Då var jag inte alls
redo att sluta arbeta Roman-
tiken hade då forsvunnit och
realitetens dystra moln började
kasta sin skugga Jag började
tycka illa om pensioneringen och
aven fundera på om man kunde
tvinga mig sluta arbeta Jag
kände mig som de svarta för-
modligen kanner mot de vita
Jag var klassificerad Jag var
ointressant

— Ett helt livs utbildning och
erfarenhet lag plotsligt i träda
I arbetet hade jag hela tiden
skapat nya instrument och hit-
tat på bättre sätt att gora re-
parationer Och så detta, att se
att saker och ting fungerar bra
utan mig Outhardligt Man vill
ju trots allt betyda något

— Pensionär Jag Ett fak-
Forts s 12

Kärlekens revolution

Forts från sid 10

Vi passerade olhallen Har traskade kvinnorna in och ut med 10-litersdunkar på huvudet, fulla med ol Eginah Mzazi var maktälskande över olhallen, som kommunen 'står till tjänst med' Kvinnorna säljer olet med fortjänst, medan barnen i trakten lider av bristsjukdomar på grund av undernäring Kommunen betalar socialarbetarnas lön av olfortjänsten!

Alkohol tycktes vara ett av de allvarligaste problemen i området Trycket av befolkningsexplosionen ett annat Gifta par har tillgång till «pillret» Men de tycker inte om det Mannen gommer p-pillren för kvinnorna, så att de inte frestas att vara otrogna Eginah Mzazis syn på saken var, att man borde slå sig ner med de gifta paren och tala mer om hur folket levde förr «Vi hade vårt eget sätt att begränsa familjestorleken En fattig familj fick inte ha mer än fyra barn, och barnen kom oftast med fyra års mellanrum Reglerna är våra egna och barnbegränsningen naturlig»

Det knackta agget

Aldrig har jag sett så stor fattigdom som har Valdiga orättvisor råder Men en sak etsade sig in i mitt minne skrat-ten, glimten i ogonen, skamten Jag tankte tillbaka på en samling gymnasister i Sverige som jag konfronterades med för inte så länge sedan Varför harskar likgiltigheten i våra blickar trots den materiella valfarden?

Har vi tappat meningen med livet någonstans på vägen?

I tjugo år har Eginah Mzazi arbetat för att skapa den form av socialhjälp som nu existerar Hon arbetar ofortrutet vidare på att träna sitt folk i att ta ansvar «Vi måste kunna stå på egna ben», säger hon En kväll i veckan träffas en grupp för att studera Moralisk upp- rustnings ideer och se hur de kan tillämpas Den kvällen vi var i Queenstown fick vi vara med som hedersgäster Vi hörde en av de unga männen ge ett kraftfullt och målalande budskap

— Det vi arbetar för är en hatfri värld Vi måste göra oss av med hat om vi ska nå vårt mål Ilska lagar en mat som vi kommer att ångra att vi åt! När jag säger ett ord av ilska är det som ett agg — när det väl är knackat kan det inte bli helt igen

Miss Mzazi sade om och om igen

— Hat är en tung bordia hela da'n

Det är ett valkant faktum, att hon som en av de mest respekterade av ledarna, en tidigare medlem av Ciskeis parlament, genomgått en djup förvandling Hon var känd som en hatisk och bitter kvinna Nu kan hon inför vem som helst tala om «kärlekens revolution» Och hon bad oss i Europa om hjälp «att bygga ett land där vi är vänner och har förtroende för varann»

Att vara

Forts från sid 11

tum Inget annat har hänt än att jag plötsligt blivit 65 Ingen officiell ställning i fackföreningen längre Ingen ram där jag passar in Förut var livet fyllt av industrimöte, fackföreningsmöte, förhandlingar, kamp för rättvisa åt arbetskamrater

— Ända sedan 1953 har Gud kommit före allt annat i mitt liv Jag har varit redo att sluta ett arbete eller börja ett nytt alltefter som Gud lett mig Allt jag tjänat har jag ställt till Guds disposition och när jag pensionerades hade jag inget sparat kapital Det enda jag hade kvar var min stilla stund på morgonen De tankar jag då fick hjälpte mig Jag tog aktivt ansvar för två konferenser för Moralisk upprustning Visst tillfredsställdes det mig, men omställningen var inte lätt

— Så började jag se mig om efter något eller någon som behövde min hjälp Och jag fann, att det alltid finns människor som langtar efter venskap, kamratskap och någon som är redo att dela med sig av sina djupaste erfarenheter Självt hade jag funnit svaret till hat, fruktan, avundsjuka och ambition Så har var möjligheterna många

— Fortfarande finns det underströmmar inom mig som säger «Med vilken auktoritet talar du? Du har ingen position längre» Men så frågar jag mig «Vad är det Gud vill använda i mig?» Då glommer jag både vad jag kände och tyckte Och varje gång jag gjort det, har Gud gett mig ett nytt uppdrag som involverade människor Livet har plötsligt blivit mycket intressant

J F

Kort nytt

CAUX

Alexander Galitsch, som ar en ledande rysk intellektuell och en av Sacharovs medarbeidere i «Kommitte for menneskelige rettigheter», talade under septemberkonferensen under temat «Hjertats revolution» Dette var hans forste store tale, sedan han la ned Sovjetunionen tolv maaneder tidligere Han hadde hort om Moralisk opprustning, «denne forvansvarde rorelse», genom artikler i Sovjetpressen Han bad om «en ordentlig anstrengning sa att MRA sine ideer om en menneskeandens revolution kommer inn i millioner medvetende over hele verden »

Galitsch, vars bandede protestsanger sirkulerer hemligt i hele Sovjetunionen, beskrev hur en hjertats revolution nu paa gaar blant studenter, vetenskapsman og alle sorters mennesker i hans land «Den forste kampen for oss alle ar innen oss sjalva — att utestanga frukten Det ar inte politisk Det ar en kamp mot loegner Sacharov ar en man, som har faatt maanga dekorasjoner og

beloeningar Han har gett opp dem alle for att fa behaalle respekt og arlighet, for att kampa mot fortrykk overalt i verden »

FINLAND

Den 17 september invigdes i Helsingfors ett nytt centrum for Moralisk opprustning i Finland Det bestaar av en lagenhet, som ar kombinert kontor og bostad Narvarande var ogsaa gaster fraa Norge og Sverige, og invigningen forrettades av blant andre den finske kunstneren, professor Lennart Segerstrale

LUNDSBRUNN

I borjan av oktober traffades mennesker fraa hele landet, som det senaste aaret har deltagt i studiegrupper med temat «Den nye mennesken», i Lundsbrunn i Vastergotland for att planere hur man arbeider videre under det naermeste aaret Forra vinteren paagick saadane studiegrupper rundt om i landet fraa Kiruna i nord till Malmo i soder

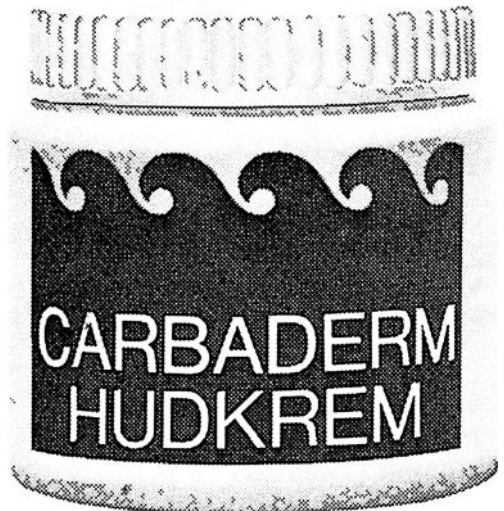
Carbaderm har nok av det tørr hud har for lite av.

Carbaderm inneholder det de fleste hudkremer mangler, karbamid Og fordi karbamid er et av hudens naturlige fuktighetsbevarende stoffer, gjør Carbaderm en bedre jobb enn de fleste andre hudkremer

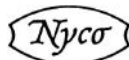
Den trenger raskt inn i huden og gjør den myk og smidig Og den føles ikke fet, fordi de 10% karbamid den inneholder, finnes i en krembase som ikke fetter Den kan brukes over hele kroppen

Full sammensetning er angitt på signaturen

Carbaderm er ikke registrert som spesialpreparat, men blir bare distribuert gjennom apotek

NYEGAARD & CO AS OSLO

Presskonferens i London

Forts från sid 8

Pa vag mot en fullständig självstandighet for homelands efterstravar man en konsolidering av omradena, geografiskt, ekonomiskt och politiskt. F n ar 13% av landet under homelands-administration. Den afrikanska befolkningen knuten till dessa omraden utgor 17 miljoner, medan 4 miljoner vita rader over de aterstaende 87% av Sydafrika.

Men vid presskonferensen i England var det inte bara de sydafrikanska problemen som belystes. De afrikanska ledarna

stallde fragor till journalisterna om demokratins framtid i Storbritannien.

— Vi kanner oss oroade over vad vi ser har. Vi moter ett England som ekonomiskt helt haller pa att kora fast. Vi undrar om demokratin haller pa att misslyckas?

Fyra chefsministrar

Forts. från sid 9

standig kalla till kontrovers. Vi vill inte framtrada som foresprakare for en separat utveckling. Det ar den vite mannens sak. Vi pladerar for en utveckling av homelands. Det ar var uppgift att lagga fram varit folks angelagenheter for dem som har makten. Och vi har som ledare for homelands en plattform dar vi infor premiarmi-

nister. Vorster och oppositionsledarna kan foretrada varit folks intressen.

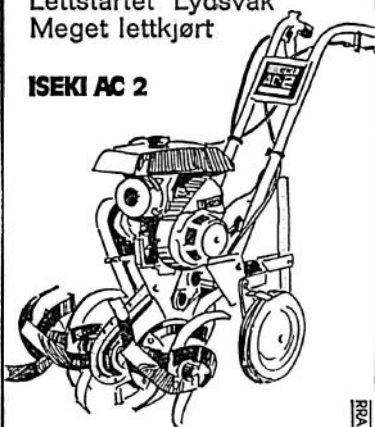
Vi arbetar for en fredlig vag till forandring. Vår standpunkt ar att de svartas framtid hanger samman med de vitas framtid och vice versa. Vi vill ha en fornuftig dialog, fri från formyndarskap. Vi kan inte pasta att vi har de vitas tekniska kunnande. Men vi tror fullt och fast att varit bidrag till landets basta ar precis lika vasentligt som den vite mannens.

En grundläggande forandring måste komma i Sydafrika om vi skall overleva. Mer land, mer kapital och fler utbildningsmuligheter ar nodvandiga for varit folk. I varit sokande efter en vag att uppnå de nodvandiga forandringarna har vi kommit hit.

Fresende japaner

ISEKI — den nye havejordsfreser. Bygget med japanernes sans for detaljer og kvalitet. Lettstartet. Lydsvak. Meget lettkjort.

ISEKI AC 2

Reinhardt Maskin A-S

4601 Kristiansand S

Avd. Østre Aker vei 101

Oslo 5

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A S SABA

Gustaf Rosenqvist

1890—1974

Av
Lennart Segerstråle

Gustaf Rosenqvist, th., och Eero Antikainen, dåvarande ordf i finländska lantarbetareförbundet

Den 25 augusti avled lantbruksrådet Gustaf Rosenqvist från Lapptrask, Finland. Med honom gick en av tidens fargstarka personligheter bort — en man av visionär laggnings och sällsynt initiativrikedom, med ett stort hjärta.

Lantbruksrådet Rosenqvist utbildades till agronom. Han fick till en början hand om ansvarsfulla uppdrag som ledare av stora egendomar och togs snart i tjänst av storföretag — Valio och Tornator — för att slutligen bli professor A. I. Virtanens högra hand vid bekantgörandet av det så kallade AIV-fodret.

Hans resor i samband med denna uppgift förde honom långt ut i världen, till USA, Egypten och andra länder. Detta bidrog säkerligen till att på ett avgörande sätt forma synen på ett världsvitt perspektiv och ansvar. Samtidigt fördjupades hans insikt i de sociala frågorna.

Hans erfarenheter 1918, då hans egna arbetare räddade honom från att bli skjuten utanför Porlön gård i Lapptrask, som han då skötte, hans mod och krav på sans och rattfärdighet var mer än en episod.

Hans far, professor G. G. Rosenqvist, som genom sin rättsställning i lantdagen under förryskningstiden kallades «lantdagens samvete», hade tydligen givit sonen Gustaf detta i arv. I konstruktiv social anda tog lantbruksrådet Rosenqvist på sin egen gård i Lapptrask ett märkligt initiativ, då han startade ett slags intressebolag med sina jordbruksarbetare för att samfällt med dem höja jordens avkastning genom intensivvård och låta dem bli delaktiga av överskottsinkomsten — öppet redovisad.

Detta var tydligen en direkt följd av Gustaf Rosenqvists möte med Moralisk upprustningsvärldsrörelse som han hangivet omfattade. Han hade lart sig att ställa vad som var rätt för helheten framom vem som hade rätt. Han gav sina arbetare tomtmark och stödde deras egenahemsbyggen. Kring hans gård uppstod en koloni av helt unik art. Den väckte berättigad förvåning som en djärv och självständig lösning av ett omfattande socialt problem. Dessa erfarenheter i en godsagares liv blev hans livs starkaste dokument, då han reste till Ruhr och Norditalien för att sprida Mora-

lisk upprustnings väg till en ny verklighet, där självskheten inte bestämde handlandet.

Arbetarna i Ruhr trodde inte han var godsägare förän han visade dem sitt skattekvitto. Och jordmagnaterna i Italien — där fick han bli fardas omkring med en av de största, Prins Corsini — lyssnade häpnad till hans syn på jordbruksfragens lösning, ett av Italiens huvudproblem. Hans egen «jordreform» var hans trumfkort. Han hade tackning för vad han sade.

Sin egen hemgård överlät han, när krafterna började svikta, till Fralsningsarmen. Den övergick senare — med hans medgivande — till Lapptrasks kommun, till stor välsignelse för den centrala bosättningen i socknen. Det var på dessa marker han en gång infört och utexperimenterat det första jordbruksbevattningsystemet i Finland.

I allt vad Gustaf Rosenqvist företog sig, forenades en praktiskt blick och energi med en levande syn på människan och de faktorer som kunde göra samlivet mellan människor till ett liv vart att leva.

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Goteborgs
Frihamn
Tel 031-51 07 04

Båt
PONTUS